

הסיפור
שליסיפור מעורך השראה
לשולחן השבת"לכשיפוצו
מעיינותיך חוצה"
הרב שלום ג'ייקובסון

עד לשנות תש"ל (1970) המאוחרות, ספר התניא, ספר היסוד של חסידות חב"ד, הודפס בפחות ממאה מהדורות מאז יצא לאור לראשונה בשנת תקנ"ז (1796) על ידי מחברו, אדמו"ר הזקן, רבי שניאור זלמן מליאדי. אולם בסוף שנת תשל"ח (1978), השיק הרבי מבצע מיוחד להדפסת התניא, כשהוא מכריז כי רצונו שהספר יודפס בכל מדינה שבה טרם הודפס. מאז יצאו לאור כבר 7530 מהדורות, וברוך ה', עוד היד נטויה.

המטרה העיקרית בהדפסת התניא, כפי שהסביר זאת הרבי בשעתו, היא לזרז את ביאת המשיח על ידי "הפצת המעיינות [- מעיינות תורת החסידות] חוצה", כפתגמו הידוע של הבעל שם טוב. אך, במקום שאותם מעיינות רק ישגרו את מימיהם למרחקים, הדפסת התניא בעיר חדשה הייתה בבחינת הפצת ה"מעייין" עצמו. הכוונה הייתה שכל מקום שבו הודפס התניא, יהפוך בעצמו להיות מקור שממנו ינבעו ויפוצו מעיינות החסידות החוצה.

הרבי נתן כמה הוראות כלליות בנוגע לטקסט הראשי, קבע שכל הדפסה תהיה לפחות באלף עותקים, וגם הוסיף דבר משמעותי מאוד: שהדפסת ספרי התניא תהווה צינור להמשך באמצעותו ברכות לקראת השנה החדשה.

בתור חבר בצוות הממונה על הדפסת תורת הרבי, עבדתי כמה שנים קודם לכן על מהדורה חגיגית של התניא שיצאה לרגל יום הולדתו השבעים של הרבי.

כעת, עם המבצע החדש שיזם הרבי, מעורבותי הלכה והעמיקה. בבוקרו של ערב יום כיפור באותה שנה, מעט יותר מחודש מאז הכריז הרבי על מבצע ההדפסה, התקשר אליי הרב לייבל גרונר, מזכירו של הרבי, והודיע לי כי הרבי מבקש שנדפיס תניא בו ביום ונגיש לו את הספר המוכן לפני כניסת היום הקדוש. משמעות הדבר הייתה שעמדו לרשותנו כעשר שעות בלבד! זה היה בלתי אפשרי. התחלנו להתקשר לכמה בתי דפוס, אבל הם צחקו כששמעו מה אנחנו מבקשים.

"אף אחד לא הגיע היום לעבודה", אמרו, "אתם לא יודעים איזה יום היום?"

בלית ברירה, התחלנו את תהליך הפקת התניא מתחילתו,



הרב ג'ייקובסון
בשנת תשל"ו, עובד על
הכנת שיחותיו של הרבי
לדפוס במשרדו "הוועד
להפצת שיחות".

בעזרת הציוד שבו השתמשנו כדי להדפיס את שיחותיו השבועיות של הרבי. לא הייתה זו משימה קלה כלל וכלל. בשעתו, תהליך שכזה דרש הכנת תשלילים, עיצוב וסידור העימוד, הכנת משטחי ההדפסה ואחר כך ההדפסה עצמה.

מאחר שלא היה זה מציאותי לסיים את הפרויקט בזמן, תכננו לעשות כמה שנסיפק לפני יום כיפור. אבל זה לא בדיוק מה שהרבי תכנן. הוא במפורש רצה שנסיים את כל הספר לפני התחלת יום הכיפורים. הרב גרונר שב והתקשר לאורך כל היום כדי להתעדכן בהתקדמות, ובשלב מסוים הודיע לנו, "לא נתחיל את תפילות יום כיפור לפני שיהיה תניא מודפס".

נאלצנו לשנות את כל שיטת העבודה. בזמן שהדפסנו משטח אחד, התחלנו לעבוד במקביל על השני. ברגע שהשני היה מוכן, הורדנו את הראשון, הרכבנו את השני והמשכנו להדפיס, וכך הלאה.

כולם כבר הגיעו לבית הכנסת וחיכו שהרבי ירד מחדרו והתפילה תתחיל. שעת השקיעה הלכה והתקרבה במהירות, אך עדיין לא התחילו "כל נדרי", ואיש לא ידע מדוע.

בינתיים, שלוש קומות מעל בית הכנסת, בדיוק סיימנו

«



מיזם מיוחד לשימור זיכרונות ועדויות על חייו ופועלו של הרבי מליובאוויטש. סיפור זה הוא אחד מני רבים שתועדו על ידינו בראיונות וידאו לאורך השנים. נכון להיום, מצויות בידינו מעל 1700 עדויות מכלי ראשון. אף שהשתדלנו כמיטב יכולתנו לאמת כל פרט, תוכנם של הסיפורים משקף את דברי הרבי כפי שאלו הובנו בשעתו על ידי השומעים והשתמרו בזיכרונם.

MY ENCOUNTER
with the
REBBE

את עבודתנו. הספר ירד מהדפוס על גיליונות נייר גדולים, שכל אחד מהם הכיל שלושים ושניים עמודים. קיפלונו את הגיליונות, כרכנו אותם בגומיות והבאנו אותם ל-770. נכנסתי בריצה לבית הכנסת כשאני עדיין לבוש בבגדי חול שהיו מוכתמים בדיו שחור, ולא ממש הזכירו את מלבושי יום כיפור המסורתיים - טלית לבנה ו"קיסל" צחור.

הגשתי את התניא לרב גרוני, שהניח את הספר על עמוד התפילה של הרבי. רק אז נתן הרבי את האות, והחזן החל ב"כל נדרי".

היה זה ערב יום כיפור קדחתני, בלשון המעטה, אבל הבנו שהוראת הרבי להכין את התניא בזמן, נבעה מטעם רוחני כלשהו הנשגב מהשגתנו, ולכן לא שאלנו שאלות.

לאורך כל אותה שנה וגם בזו שלאחריה, הרבי דחק והמריץ להוסיף בהדפסת ספרי תניא. הוא ביקש מכמה אנשים שתכננו נסיעות עסקים, לסטות מדרכם כדי להדפיס את התניא בערים מסוימות.

תפקידי היה להכין את כל הנחוץ להדפסה. עד כמה שיכולתי, תיקנתי את טקסט המקור של התניא שבו השתמשו לכל ההדפסות. ככלל, אסור היה לשנות דבר בטקסט המסורתי, ולכן נהגנו לשאול את הרבי לפני שביצענו תיקון כלשהו בגוף הספר - אולם את דף השער היה צריך להתאים מחדש לכל מקום. הייתי משנה את התאריך ואת המיקום של כל הדפסה, ומסדר את הכול כך שאפילו מדפיס זר, שלא ידע לקרוא עברית, יוכל לבצע את העבודה.

כיום, עם תקשורת המחשבים והתוכנות החדשות שקיימות, אפשר לעשות את כל זה בקלות באמצעות קובץ סגור ודואר אלקטרוני. אך בשעתו, נאלצתי לרוץ לסניף הדואר ולשלוח את גיליונות ההדפסה בדואר מהיר.

בשנת תשמ"ג (1983), פלש צבא ארה"ב לגרנדה כדי לשחרר את מדינת האי מהשליטה הקובנית הקומוניסטית. כשהגיע חנוכה, ביקש הצבא מקצין הדת החב"די, הקולונל יעקב גולדשטיין, שיארגן תפילה וטקס הדלקת נרות עבור החיילים היהודים המשרתים שם. הרבי הורה לו להדפיס תניא בגרנדה.

קולונל גולדשטיין הצליח לעשות שתי הדפסות, אחת בבית דפוס מקומי, ועוד אחת באמצעות הצבא. כאשר הספר נשלח חזרה לכאן לצורך כריכתו, עלה בדעתי רעיון שהכריכה תהיה בצבעי הסוואה, כדי שיהיה לו מראה צבאי מובהק. הרב גולדשטיין השיג אישור להטביע על הכריכה את סמל מחלקת ההגנה האמריקנית.

כאשר מהדורה זו של התניא הוכנסה אל הרבי, היא מאוד מצאה חן בעיניו. הרבי ביקש זכוכית מגדלת כדי לבחון מקרוב את הסמל, ואחר כך שאל, "האם ניתן על כך אישור רשמי?" לשמחתנו, יכולנו להשיב בחיוב.

זמן קצר לאחר מכן, הכריז הרבי שיש להדפיס את התניא בכל עיר ובכל יישוב - לא רק בכל מדינה - שבהם חיים יהודים, ושכלל הדפסה יהיו לפחות מאה עותקים. התגובה לקריאתו זו

של הרבי הייתה מדהימה. הטלפון שלי לא פסק מלצלצל בכל שעות הלילה, שכן אנשים החלו להתקשר מכל רחבי העולם וביקשו לארגן הדפסות. ההתלהבות הייתה כה רבה, עד שהיו מי שביקשו לארגן יותר מהדפסה אחת. כמה משלוחי הרבי הדפיסו תניא כמעט בכל עיר במדינתם.

הרבי ציטט פעם את מאמר חז"ל, "חן מקום על יושביו" והסביר שכאשר מישוהו רואה את שם עירו מתנוסס על ספר התניא, יגרום לו הדבר להתחבר יותר לתוכנו. פעם הרבי אפילו התבטא, "כדאי לבנות עיר, רק כדי שיודפס בה תניא!" אף שהרבי קישר את הדפסת התניא עם השפעת ברכה, הרי הכוונה הבסיסית, כפי שהתבטא לא פעם, היא לעודד את עצם הלימוד בספר. הרבי אפילו הורה שמיד אחרי ההדפסה, עוד לפני שהספר נכרך, יש ללמוד מתוך הגיליונות הטריים שזה עתה ירדו ממכש הדפוס.

זמן לא רב אחרי שהודפס התניא בגרנדה, הרב הראשי לצה"ל דאז, הרב גד נבון, הגיע לביקור אצל הרבי. כאשר הבחין בתניא הצבאי המונח על שולחנו של הרבי הוא הגיב בתדהמה. הרבי חיך ואמר, "גם לי יש צבא". משניתנה הפקודה, צבא הרבי התגייס ודאג להדפסת התניא בכל מקום ומקום.

הרב שלום גייקובסון היה חבר ב"ועד להפצת שיחות", הממונה על תמלול ופרסום שיחותיו של הרבי, ובמשך שנים ארוכות דאג להדפסת תניא בכל רחבי העולם. הוא רואיין בחודש מרחשון תשפ"א (2020), תשעה חודשים לפני פטירתו בחודש מנחם אב תשפ"א (2021).

לזכות אבינו היקר הרב יעקב שלי מינסקי ולעילוי נשמת אמנו היקרה מרת שיינא באשע בתיה ע"ה הוקדש ע"י בנם ר' שניאור ויובד שיחיו מינסקי

השבוע לפני:

< **תשי"ב (1951)** — בהתוועדות, עורר הרבי על אודות חובת תלמידי הישיבה להקדיש מזמנם לטובת הזולת, ובפרט בהפצת מעיינות החסידות, אך הדגיש שאסור שעניין זה יבוא על חשבון סדרי הלימוד. בהמשך העיר הרבי, שלאחרונה ביקש מהנהלת הישיבה למסור לו את רשימת התלמידים המדייקים בשמירת הזמנים, "ולעת עתה אין המצב משיבי רצון". הרבי הודיע, "בעוד עשרה ימים אבקש שוב את רשימת התלמידים, ותקוותי לקבל בשורות משמחות יותר". עוד הדגיש, שרשימת התלמידים שיקבל בעוד עשרה ימים תהיה נוגעת לעניין מסוים, ו"לכן הנני מודיע על כך מראש, כדי שלא יהיו אחר כך טענות שאילו ידעו היו מתנהגים אחרת". כעבור עשרה ימים חילק הרבי מטבע דולר בתור דמי חנוכה רק לאלו ששמרו על זמני הסדרים.¹ י"ט בכסלו

< **תנש"א (1990)** — לרגל י"ט בכסלו, חג הגאולה של אדמו"ר הזקן ממאסרו ברוסיה הצארית בשנת תקנ"ט (1798), עמד הרבי אחרי תפילת ערבית במשך כארבע שעות וחילק לקהל הרב מהדורה מיוחדת של ספר התניא, חיבורו המפורסם של אדמו"ר הזקן. י"ט בכסלו

בסיוע חברי

THE JEM FOUNDATION

ואתה תצוה... להעלות נר תמיד